

פמ:

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

עין משפט
גו מצוה

לח א ב מ"י פ"ב הל' שפירות הל' י ועין נהגות ומגיד משנה פמג עין זה טושיע ומגיד י"ב ט"ז ט"ח ט"ט י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י י"יא י"יב י"יג י"יד י"טו י"טז י"יז י"יח י"יט י"כ י"כא י"כב י"כג י"כד י"כה י"כו י"כז י"כח י"כט י"ל י"לא י"לב י"לג י"לד י"לה י"לו י"לז י"לח י"לט י"מ י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו

ט"ז ענינים ודבר אחר מהנהגו כדמוכח בסמוך ומתוך הסוגיא משמע שלא פשט כלום ונראה לר"מ דבראוי לאכילה פשיטא ליה דשכי הנהגו דלא הוה אלא כסומי פירא אלא באותן שאין ראויין לאכילה אלא ע"י הדחק ומהנהגו כדי שיהיו עובדים לאכול מנעיל ליה אי הוה ענינים ודבר אחר כיון דע"י הנהגו אוכל הרבה או דלמא לא שנה הנהגו זה מהנהגו בפירות מתוקים דשכי ופשיט מרשאים פועלים לעגל פתן נזיר וקנר השתא דפועלין שאין יכולין לאכול אלא ע"י הדחק ומדמי ליה לאוכל שאינו ראוי אלא ע"י הדחק ומיהו ליטא דשיאכלו ענינים הרבה משמע שיכולין לאכול בלאו הכי ותו פשיט מתולתין בראשי אומניות ובלנד שלא יהנהגו ולא קאו אראשי אומניות דנהגו שכי להנשב שראויין לאכילה אלא ובלנד שלא יהנהגו דנכרים שאינם ראויים לאכילה קאמר והשתא קאמר שפיר מאי מתוקי פירא איכא דעל ידי הפרכה לא יתקו יותר אותן שאין ראויין לאכילה דאיין אלא למתק אותן שכבר היו ראויין והא פשיטא דשכי וא"כ משום ביטול מלאכה הוא דקאפרה ברייתא ואמי נמי שפיר הא דקאמר משום לא יספת במלח משום מעשר אבל אי לאו הכי שכי היינו בראויין לאכילה אבל בשאינם ראויים לאכילה מביעיל לן הנהגו ופסימא פשיטא לן דהוי ענינים וד"א דקאמר עניניקרא ונראה לר"י דלפי ר"מ לא אסור ענינים וד"א אלא דוקא באין ראויין ואמי שפיר הא דקאמר דמלח ענינים וד"א היינו דוקא באין ראויין דבראויין שכי דמתשמע נמילתיה דרבה וכו' לייבש שיטת הקונט' דמה שהקשה דאי ליכא מיתוק אמאי מפקד איכא למימר מפקד ומשכר לחמיכות קטנות כדי שיכול לתת נפיו במעט מעט ודשכי לפסות במלח לרבה אי לאו משום מעשר משום שנתן לו דעה"כ רשות לאכול דבהכי איירי ונרייתא נמי דשכי לפסות בלחמא אחת היינו משום דמיירי בקצץ:

קוצץ אחת אחת אוב"ב. פירש בקונטרס קצץ עם דעה"כ על מנת שיאכל דהשתא הוה כעין מקח נראה לר"מ דלפירושו קאי ארישא אשכרו לעדור דאי אשכרו לקצור למה יתנה כחנם כיון דמן התורה אוכל וקצירה נמי אמאי מהניא שלא יאכל שמים שמים כיון דעל חנם הוא קוצץ וקשה קצת דמאי פריך כיון דקצץ כל מאי דנבי לאכול למה פשוט לו כל כך שיכול לאכול במלח משום דקצץ לא לא פירש לאכול במלח ואיטריך לקצץ דמדינא לא הוה אכל כלל כיון ששכרו לעדור ור"ח פירש קצץ שהתנה שלא לאכול אלא עשר פירות או עשרים והשתא פריך שפיר גמא דנבי יאכלס: **שתיים** שתיים **א** אב"ב. דמקח קובע דכבר שנגמרה מלאכתו למעשר וכי תלש שמים יצמד חשיבי גורן כדיליף בסמוך שהלוקח לא יעשה גורן אחר: **בארץ** קבעא ספיתא. וההיא דלעיל דקתי לא יספות מיירי בארץ וא"מ ואמאי לא מוקי לה ההיא דלעיל יספות משום ענינים ודבר אחר כדאמר מעיקרא וההיא דספת במלח קאי אסיפא ומיירי בין בארץ בין בחוזה לארץ וקמ"ל דלא קבעא ספיתא והשתא לא תקשי ליה הא דפריך ארצני ו"ל דאי לא דאשמעינן בשום מקום דספיתא קבעא לא הוה אשמעינן שום חידוש ההיא ברייתא דסופת ולמי מוקי לההיא דלא יספות בארץ משום דספיתא קבעא והשתא קמ"ל ההיא דסופת דאנ"ג דבארץ קבעא בחו"ל לא קבעא: **ותרתי** טנ"ן דקבעא ספיתא. מקח נמי קבעא חתרתי כדאמר לעיל אלא משום דכספיתא קיימין נקט ספיתא: **כי** בקבם בעמיר גורנה. אסמכתא היא: **המרכסות** בתבואה. לא לעשות להם מיירי דהיכא דשייכא חלה לא אזלינן בתר גמר מלאכה למעשר אלא בחבואה לעשות קליות או שמים מיירי: והדשות

אשכרו גזר"א. להפך עמ"ל לאכילה מרובה לא מביעיל לן שהרי לא אפרה עליו תורה והאי לאו כענינים ודבר אחר דמי דהתם גבי ענינים אשכרו פירא הוא: **פועלין אוכלין ענינים**. כל אכילתן משקין עד שמגיעין לראש אומניות שהן בגלי והשתא מכה אותן וממתקן: **ראשי אומניות**. ראשי שירות הכרס נלשון ארמי אולייתא ובלע"ז אורמ"ן: **הסם משום ביטול מלאכה**. שמטיל עמ"ל כשמהנהג: **דאיכא אשכרו ונניו**. שלא נשכרו אלא בעל הבית ומהנהגין לו: **ולא יכמור**. יתנם שמטמינס בעפר חס: **ולא יפריך**. בלצ"מ נלע"ז כמו ששועין למפוחים: **על יד**. מיד ליד: **עודרין** מוסקין בוצרין גודרין כולם לשון לקיטה הן לכל מין ומין: **ופטורין** מן המעשר ולא אמרין מקח הוא לפי שאין זה מנאי שכרן אלא התורה וזמיה להם: **נפישם לא יאכלו**. משום דינא נקט ליה לפי שאוכלין הרבה: **לא יספוט**. יעזבו. קס"ד משום ענינים ודבר אחר קאמר ולא משום מעשר אלמא אשכרו פירא אסור: **מלח ודאי ענינים ודבר אחר דמי**. ואע"ג דעלייהו דענינים קח מבדר ליה ולא מילתא כפיהי נפשיה הוא ספת מ"מ דבר אחר הוא אבל מהנהג אימא לך דשכי: **לעדור**. לחפור: **לקשקש**. לככות שרשים המגולים: **פרי זה לא יאכל**. מן היתים שנאלין דבעינן שעת גמר מלאכה: **שכרו בלצ"מ**. בענינים: **למסוק**. צימית: **ללקט**. בשאר פירות אותן הנושרין על גב הקרקע: **קצץ**. והתנה עם בעל הבית ע"מ שאוכל הוה ליה כעין מקח: **אסם אחת אוכל**. דפחות משמים לא חייל אסור על גורן דכבר שלא נגמרה מלאכתו: **שמים שמים** לא יאכל. דשמים ממי ממי להו מילתא דחשיבותא כגון קצירה או מקח חייל עלייהו שם גורן כדיליף אסמכתא מקח לקמן וקביעותא דקצירה וקמח דרכנן היא כדאמרן לעיל (פס"ד): דאי מדאורייתא אין חילוק בין שמים לאחת: **וסופת במלח ואוכל**. קס"ד ספיתא כמעשר לא מהניא ולא נקט ליה אלא לאשמעינן דלא מעבד עליה בעל הבית: **אבייא**. איטריך לאשמעינן: **אלא לאו ארישא**. דלא קצץ: **כאן בארץ כאן בחוזה לארץ**. וספיתא לאו משום ענינים ודבר אחר לענין דינא נקט לה אלא משום חשיבותא אכילה לענין מעשר נקט ליה ואסיפא קאי: **בארץ**. דמעשר דאורייתא הוקבעה ספיתא דספיתא במלח גמר מלאכתיהו דגלי דעמיה דלית ליה גורן אחרניא: **מוסר לכספילה**. בתמיה. היכא דמעשר ידיה מדרבנן תקבע ליה ספיתא מדרבנן דכל דחקון רבנן ענין דאורייתא תקון: **פרי קבעא ספיתא**. כדיליף לקמן בפחות משמים לא הוה גורן: **קצץ בין ספת ובין לא ספת**. קצירה משוי גורן כשהו וחת אחת אוכל שמים לא יאכל ויפין דאכילה ע"י קצירה יתא בשמים אלא בלחמא לא קבע בהם ספיתא משום הכי קתי סופת במלח ואוכל ואסיפא דוקא קאי: **לא קצץ ולא ספת אוכל שמים**. ספת לא יאכל שמים דקבעא ספיתא ומשום הכי קתי ברייתא קמייתא ולא יספות דלאו בקצץ איירי ואכילתו בשמים שמים: **וסרתי דקבעא ספיתא מנלן**. כלומר מנלן דבעינן תרמי ונזיר לא: **כי כנסת כעמיר גורנה**. אין גורן כלל קיבוצ ואין קיבוצ פחות משמים: **המרכסות כספוא**. [א] ששורין עמיר כמים ומייבשין אותן כמנור ודשין אותן צפרות להסיר קליפתן והוא מושלל: והדשות

(א) פ"ב ט"ז ט"ח ט"ט י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י י"יא י"יב י"יג י"יד י"טו י"טז י"יז י"יח י"יט י"כ י"כא י"כב י"כג י"כד י"כה י"כו י"כז י"כח י"כט י"ל י"לא י"לב י"לג י"לד י"לה י"לו י"לז י"לח י"לט י"מ י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו

הנהגות הג"א
(א) ג"ס שדרין בחלום (וגודרין) מ"מ ויר"י ס"א ורמ"ס פ"י שמהלכות עליהן לדרס כמו ויפיה (מ) והרסות לבקעה וכו' כירושלמי (פ"ט דמחשבות) מ"י מישור ולא מדרס:

לעזר רש"י
אריס"ן [אורד"ן] י"ו י"ז י"ח י"ט י"י י"יא י"יב י"יג י"יד י"טו י"טז י"יז י"יח י"יט י"כ י"כא י"כב י"כג י"כד י"כה י"כו י"כז י"כח י"כט י"ל י"לא י"לב י"לג י"לד י"לה י"לו י"לז י"לח י"לט י"מ י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו י"מא י"מב י"מג י"מד י"מה י"מו